

Tillstånd och upplysning

Lantbrukarnas Ekonomi AB
105 33 Stockholm

Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Nexide CS

1 Beslut

Kemikalieinspektionen beviljar dispens från kravet på produktgodkännande för växtskyddsmedlet Nexide CS (registreringsnummer 5595).

Gäller från och med	2022-04-26
Gäller till och med	2022-06-30
Sammanfattning av användningsområde	Mot fritfluga i havre, vårvete, vårrågvete samt majs i de tidiga utvecklingsstadierna BBCH 11–14

Specificerade användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

1.1 Återrapportering

Efter avslutad odlingssäsong ska en redogörelse lämnas in till Kemikalieinspektionen över vilka strategiförsök som genomförts under 2022 och på vilket sätt resultaten från dessa kan ge information om att kommande års odlingar av havre, vårvete, vårrågvete samt majs kan genomföras utan behov av dispens.

Redogörelsen ska lämnas in till oss senast 1 december 2022.

2 Beskrivning av ärendet

Vi fick in er ansökan om dispens för nedanstående ändamål den 14 april 2022.

Sökande	Lantbrukarnas Ekonomi AB 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Nexide CS
Produktens registreringsnummer	5595
Verksamma ämnen	Gamma-cyhalotrin
Funktion	Insekticid
Sökt användningsområde	Mot fritfluga i havre, vårvete, vårrågvete samt majs i de tidiga utvecklingsstadierna BBCH 11–14

2.1 Ni har uppgett följande skäl till ansökan om dispens

2.1.1 *Beskrivning av faran*

Fritfluga angriper främst havre, vårvete, vårrågvete och majs och kan ge stora skördebortfall. Flugan kläcks normalt i maj och de grödor som då har ett till två blad skadas genom att flugan lägger ägg på huvudskottet som sedan angrips av den nykläckta larven. Larven äter på huvudskottet så att detta dör. Känsliga grödor som har ett till två blad när fritflugan flyger riskerar därför att drabbas. Fritfluga övervintrar i gräsmarker och därför är populationen av fritflugan störst i skogs- och mellanbygder. Vintern har varit mild vilket gör att fler insekter överlevt. Vid varmare väder krävs det endast en vecka för att uppnå 70 till 90 dag-grader vilket krävs för att fritflugan ska ge sig ut i fält. Plantorna är maximalt mottagliga för angrepp mellan ett- och tvåbladsstadiet. Stora mängder flugor kan ge angrepp även vid tre blad. Vid fyra blad angrips plantan inte längre. Bekämpning behöver därför göras när plantan har 1,5 blad (BBCH 11). Faran föreligger framför allt i skogs- och mellanbygder för de plantor som inte har passerat 1,5 blads-stadiet, då möjlighet att bekämpa insektsangrepp saknas. Detta gäller för de sökta grödorna majs, havre, vårvete och vårrågvete. För havre, vårvete och vårrågvete är Nexide CS godkänd för användning i BBCH 12–75. Majs saknar insekticid som kan skydda de känsliga tidiga stadierna i utvecklingen.

Majsen är ett viktigt grovfoder för nötkreatur och havre, vårvete och vårrågvete används som kraftfoder för flera djurslag. Havre och vårvete är även viktiga livsmedel.

2.1.2 *Beskrivning av alternativ*

Det saknas alternativ i dagsläget i och med att tidigare växtskyddsmedel fasats ut och försvunnit från marknaden. Tidigare användes Fastac 50 (alfa-cypermeterin) och Beta-Baythroid SC 025 (beta-cyflutrin), och dessförinnan fanns även produkten Karate (lambda-cyhalotrin). Andra preparat som finns tillgängliga (Mavrik, Mospilan, Teppeki och Steward 30 G) saknar data för effekt på fritfluga alternativt så har de inte någon effekt eller tillräcklig effekt mot flugor enligt innehavare av produkterna.

2.1.3 *Beskrivning av skäl till att Nexide CS är det bästa alternativet*

Nexide CS är en pyretroid som har likartad funktion som två tidigare använda insekticiderna, Fastac 50 och Beta-Baythroid SC 025 och förväntas därmed ha effekt på fritfluga.

2.1.4 *Beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens*

Sökanden utgår från preparat som redan är godkända i Sverige och har dialog med innehavare till Nexide CS och Mospilan som är de två produkter som kan antas ha effekt mot fritfluga. Samtal förs om försöksverksamhet och vad som krävs för att kunna söka godkännande. Det behövs dock mer underlag gällande effekten. Mospilan har godkännanden i majs i andra länder, men inte i Sverige. Samtal pågår även med andra firmor för att finna en framtida lösning.

Betmedel ses som en möjlig långsiktig lösning för majs, om medlen visar sig ha effekt på fritfluga. Betning mot insekter i stråsäd förekommer inte i Sverige idag. Det finns

få eller inga godkända preparat. Det finns inte heller några kända undersökningar om eventuell effekt av betning på stråsäd mot fritfluga. Betning som alternativ för dessa grödor bör undersökas vidare, men åtgärden får ses som långsiktig.

2.2 Samråd med Livsmedelsverket

Vi har samrått med Livsmedelsverket i fråga om konsumentskydd.

Livsmedelsverket har i samband med produktgodkännandet av Nexide CS bedömt att applicering enligt sökt användning i havre, vete och rågvete är acceptabel.

Användningen av Nexide CS förväntas inte ge upphov till resthalter som utgör någon risk för konsumenter eller kommer att överskrida gällande gränsvärden vid användning i majs. och Livsmedelsverkets bedömning är att de krav som gäller resthalter i samband med produktgodkännanden enligt Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda.

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009¹. Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärras på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Kemikalieinspektionens bedömning

Inga dispenser har tidigare år beviljats för Nexide CS. Sökanden har redovisat vilka alternativ som finns och även visat att dessa inte avhjälper den kritiska situationen. Då växtskyddsmedel saknas har sökanden inte kunnat vidta andra åtgärder än att söka dispens.

Dispens får endast beviljas om det rör sig om ett särskilt fall. Möjlighet att bekämpa fritfluga saknas i havre, vårvete, vårrågvete och majs.

Vi instämmer i er bedömning att de alternativa produkter som idag är godkända för användning mot insektsangrepp i havre, vårvete, vårrågvete och majs inte avvärrer faran för angrepp av fritfluga i tidiga utvecklingsstadier.

Livsmedelsverket bedömer att den sökta användningen av växtskyddsmedlet inte förväntas utgöra någon risk för konsumenter.

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att faran som beskrivits inte kan avvärras på något annat rimligt sätt än genom dispens för växtskyddsmedlet Nexide

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

CS för användning i havre, vårvete, vårrågvete och majs i utvecklingsstadierna 1 - 4 örtblad. Att ge dispens framstår därför som nödvändigt.

3.3 Motivering av villkor

De villkor som är satta för produkten ska följas även vid användning enligt dispens i havre, vårvete, vårrågvete och majs.

För att skydda mot växtskyddsmedlets hälsorisker ska personlig skyddsutrustning användas: Skyddshandskar ska användas vid hantering av produkten samt vid arbetsmoment som innebär risk för kontakt med brukslösning eller sprutdimma.

För att skydda bin och andra pollinerande insekter finns villkor att växtskyddsmedlet inte får spridas på blommande växter där pollinerande insekter aktivt söker efter föda.

För att skydda vattenlevande organismer och insekter utanför fältet ska anpassade skyddsavstånd användas vid spridning med bomspruta. Det anpassade skyddsavståndet ska bestämmas med hjälp av Säkert växtskydds "Hjälpreda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd. Lantbruksspruta med bom"
Vid spridning närmare än 100 m från sjöar, vattendrag eller öppna diken ska utrustning som reducerar avdriften med minst 50 % användas.

3.4 PSlutsats

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan. Kemikalieinspektionen bifaller därför ansökan om dispens.

4 Upplysningar

Kemikalieinspektionen upplyser om att dispens enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 i normalfallet endast beviljas en gång. Dispensförfarandet syftar till att hantera faror eller hot som uppkommer sällan och som därmed inte kan förutses. Om en fara riskerar att upprepas eller utgör ett återkommande problem ska inte dispensförfarandet användas för att lösa problemet. Det är därför viktigt att ni utformar en strategi för att undvika fortsatt behov av dispens eller tar fram andra bekämpningsmetoder för att åstadkomma en långsiktig lösning. Vid upprepad ansökan om dispens ska ni visa vilka åtgärder som ni vidtagit för att undvika behov av ytterligare dispens.

Om produkten är godkänd i en annan medlemsstat inom EU finns det möjlighet för innehavaren att ansöka om produktgodkännande i Sverige genom ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordning (EG) nr 1107/2009. Under vissa förutsättningar finns samma möjlighet för till exempel jordbruksorganisationer.

BESLUT

Datum
2022-04-26

Diariernr
5.1.2.a-H22-04808

Aktnr Regnr
F-4807 5595

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.